

Løgumkloster Friskole

Prinsipper for
skole & undervisning

2006

lettere revideret, juni 2012.

'Evalueringsformer' tilrettet, oktober 2013.

'Opfølgingsplaner' tilføjet, oktober 2013.

Indholdsfortegnelse

Løgumkloster Friskoles formål...	2
Skolens holdninger og værdier	2
Skolens fag m.v.	5
Metoder, materialevalg og evaluering - generelt	6
Metoder	6
Materialevalg og tiltag i øvrigt	8
Evalueringsformer	9
Opfølgingsplaner	10
Principper for planlægning af emneuger og tværfaglige forløb	11
Elevernes alsidige personlige udvikling	11

Løgumkloster Friskoles formål med skole og undervisning.

Uddrag fra skolens vedtægter:

”Formålet med Løgumkloster Friskole er at drive skole efter de til enhver tid gældende love og andre retsregler for friskole og private grundskoler m.v.

Stk. 2.

- at udvikle børnene til livsduelige mennesker med respekt for sig selv og andre, give dem selvværd og evne til at samarbejde og løse konflikter.
- at skabe fællesværdier, sætte grænser for det acceptable, skabe begreber til forståelse og analyse, der giver baggrund for kritisk stillingtagen og handling.
- at give børnene oplevelser og undervisning, der taler både til intellekt, følelser, krop og sjæl.
- at give børnene mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejds- og udtryksformer, så de udvikler sig alsidigt.
- at give børnene udfoldelsesmuligheder, der giver dem lyst til at lære, at fordybe sig, at erkende og at bruge fantasi, så de udvikler sig personligt og opnår tillid til egne evner.
- at fremme kulturelt demokrati ved at støtte mangfoldigheden og at skabe en skolehverdag, der bygger på medbestemmelse og medansvar, åndsfrihed og ligestilling.

Skolens holdninger og værdier.

Et forpligtende fællesskab

Skolen skal samle børn og voksne i et forpligtende fællesskab om hele skolens virke, hvor ligestilling og medleven af såvel børn som voksne tilsammen skaber et fællesskab, som er større end summen af de enkelte dele.

At hver enkelt oplever at være en del af et sådant fællesskab, er et centralt mål for at skolen kan leve op til sit formål, og skolen skal i sit virke og sin dagligdag skabe mulighed for, at alle i frihed og ligestilling kan blive en del af denne erfaring.

Familien - barnet - skolen

Barndommen er den støbeform, der lægges til grund for det enkelte menneskes tilværelse. Denne tid i menneskets liv har sin helt unikke værdi og er dermed udgangspunktet for skolens dagligdag. Barnet skal mødes i ydmyghed af de voksne og skolens system, hvis opgave det er at bøje sig ned og møde det enkelte barn der, hvor det er. Skolen skal oplive og oplyse i en gensidig vekselvirkning mellem barnets personlighed og dets dannelse.

Dannelsessyn og læringssyn.

Undervisning er det frieste af alle menneskelige forhold, da den afhænger helt og holdent af den deltagendes frie vilje.

Undervisningens formål er at hjælpe børnene til gennem erfaring at kategorisere fænomener på en for dem stadig mere hensigtsmæssig måde, dvs. så de kommer til at forstå mere og mere, bedre og bedre. Undervisningen skal samtidigt hermed udvikle lysten og evnen til at lære at lære.

Undervisningen skal i sit *indhold* sigte mod at udvikle og udfordre elevernes evner, færdigheder, anlæg og lyst. Eleverne skal udvikle manuel kunnen, kropslige kompetencer, performative evner og intellektuelle færdigheder.

Undervisningen skal i sin *form* være med til at udvikle og udfordre eleverne til selvstændig stillingtagen, udvikle lydhørhed og kritisk sans, samarbejdsevne og samarbejdsvilje, initiativ og kreativitet, arbejdsglæde og gode arbejdsvaner samt empati og indlevelsesevne. Undervisningen skal i sin form give plads til filosofiske spørgsmål, undren og magi.

Skolens voksne skal være såvel barnets med- som modspillere i en proces, hvor undervisningen udvikles frem mod, at eleverne udviser ansvarlighed for det personlige engagement i undervisningen.

Fortælling

Fortælling er en gennemgående metode, som anvendes i enhver hensigtsmæssig sammenhæng, da den dels taler til og udvikler børnenes fantasi og dels evner at etablere mødet mellem børnene og stoffet, det nære og det fjerne, det kendte og det ukendte.

Et folkeligt initiativ i et frit folkestyre.

Skolen er i sit grundlag et folkeligt initiativ, der styres efter traditionelle danske demokratiske erfaringer, hvor den enkeltes frihed, mindretallets rettigheder og deltagerens ligeværdighed er centrale omdrejningspunkter.

Børnene skal i deres dagligdag leve i og lære af og om en sådan demokratisk praksis. De skal efter evner inddrages i beslutninger om egne forhold, og på den måde vokse ind i et fællesskab, der bæres af frihed, ansvar og empati.

Skolens demokratiske struktur er flad, og hvor det er muligt, er der direkte demokrati.

Alsidig social, personlig og faglig udvikling.

Skolens struktur er opbygget, så den fremmer en alsidig udvikling, og modvirker, at børn tildeles statiske roller, - socialt, personligt som fagligt.

I en årgangsdelt klasse er der en lille gruppe af toneangivende børn, en stor gruppe af almindeligt tilpassede og motiverede børn og en lille gruppe af utilpassede og måske dårligere udrustede børn. I løbet af deres skoletid cementeres disse roller, og der sker kun meget små forskydninger mellem de enkelte grupperinger.

I vores samlæste klasser med tre årgange i hver sker det rent mekanisk, at ens rolle forandres. Man begynder i klassen som den lille og utilpassede. Efter et år kommer der nye ind i klassen og overtager den rolle, og man slutter som den store, tilpassede og toneangivende elev. Året efter begynder man forfra som den lille i en ny klasse. I løbet af sin skoletid kommer man disse roller igennem tre gange, og man får set og oplevet sig selv, gruppen, skolen, ja verden med nye øjne og fra forskellige vinkler.

Skolens fag m.v.

Løgumkloster Friskole tilbyder undervisning inden for følgende fagrække, der er nærmere beskrevet i det følgende:

Humanistiske fag:

Dansk, 0. - 9. klasse

Engelsk, 1. - 9. klasse

Tysk, 1. - 9. klasse

Historie, 4. - 9. klasse

Religion, 4. - 9. kl.

Samfundsfag, 7. - 9. kl.

Fortælling, 0. - 9. klasse (omfatter fagområder fra fagene dansk, historie, religion - herunder forståelse af andre kulturer-, samfundsfag, billedkunst og musik.)

Naturfag:

Matematik, 0. - 9. klasse

Natur/teknik, 0. - 6. klasse

Geografi, 7. - 9. klasse

Biologi, 7. - 9. klasse

Fysik/kemi, 7. - 9. klasse

Praktisk/musiske fag:

Idræt, 0. - 9. klasse

Sang/musik, 0. - 6. klasse

Billedkunst, 0 - 6. klasse

Håndværk og design, 4. - 6. klasse

Obligatoriske emner:

Madkundskab i forbindelse med fællesspisning og lejrskoler, udarbejdelse og beskrivelse af undervisningsmiljøplan i hver afdeling, morgensang med forskellige temaer, årsopgave, sundhedsuge - herunder seksualundervisning i Storeklassen -, teaterprojekt, "fokus på læsning" samt færdselslære.

Derudover

er IT en integreret del af undervisningen fra og med Mellemlklassen, hvor hver elev skal medbringe egen PC, der integreres i de fleste fag (- se 'Materialevalg og tiltag i øvrigt').

Metoder, materialevalg og evaluering

Uanset om vi taler om **metoder**, **materialevalg** eller **evaluering** er det gennemsyret af vores struktur med samlæsning af tre årgange i klasserne. Derfor har det altid været en del af skolens pædagogiske målsætning at differentiere.

Det stiller store krav til vores overvejelser og planlægning, når vi skal ramme og rumme alle. Derfor har vi udviklet mange forskellige måder at tænke undervisning på. Vi vælger metoder, materiale og evaluering ud fra, hvad der er mest hensigtsmæssigt for at tilgodese elev og emne så optimalt som muligt.

Metoder

- **Fagfagligt værkstedsarbejde:** Differentierede opgaver defineret ud fra et overordnet emne. Mange forskellige faglige discipliner med udgangspunkt i forskellige udtryksformer.
- **Individuel færdighedstræning:** Træning af basale færdigheder målrettet den enkelte elev
- **Storyline:** Et fælles univers baseret på en genre med henblik på indlevelse i en given rolle, på et givent sted og i en given tid.
- **Emnearbejde:** Forskellige tilgange (- fx tekst, film, diskussion, gennemgang) til et givent emne med henblik på bearbejdelse af dette.
- **Individuelt arbejde:** Eleven arbejder selvstændigt med et givent emne/område.
- **Gruppearbejde:** Eleverne arbejder i grupper af to eller flere om et givent emne/område.
- **Projektarbejde:** Årsopgaven, hvor eleverne med udgangspunkt i et selvvalgt emne arbejder sig hen mod at opnå redskaber til at lave projektopgave i Storeklassen.

- **"Den gode stol"**: Hvert barn i centrum for de andre børns positive beskrivelse af barnet. Metode til bevidstgørelse, at udtrykke sig positivt, at give selvværd, at få lov til at være i centrum.
- **Formidling til klassen**: Diverse fremlæggelser af tilegnet stof med overvejelser omkring formidlingen.
- **Rollespil**: Indlevelse i en rolle for at få en større forståelse omkring en problemstilling. Styrker debat- og argumentationsformer. Styrker evnen til at rumme andres synspunkter.
- **Diskussion på klassen**: Eleven afprøver egne argumenter, lytter aktivt og drager konklusioner.
- **Klasseundervisning**: Gennemgang af diverse discipliner og fælles informationer og forklaringer.
- **Fortælling**: Taler til og udvikler børnenes fantasi og evner at etablere mødet mellem børnene og stoffet, det nære og det fjerne, det kendte og det ukendte.
- **Individuelt differentieret materiale**: Materiale omkring stoffet, der tilgodeser den enkeltes behov. Taskebøger til hjemmearbejde for dem, der måtte ønske det.
- **Procesorienteret undervisning**: Fx procesorienteret skrivning, fælles IT-projekter, teaterskriv med henblik på teaterproduktion, praktisk matematik og konfliktløsning.
- **Produktorienteret undervisning**: Forløb, hvor vi lægger vægt på det færdige produkt.
- **Læseteater**: Stemmeretorisk øvelse.
- **Praktisk/kreative værksteder**: Øvelse i at kunne udtrykke sig med andre udtryksformer: Fx billedligt, musisk, kropsligt.
- **Klassemøde og fællesmøder**: Øvelse i de demokratiske processer.

- **Procesorienteret konfliktløsning:** Indblik i konfliktens væsen (bl.a. optrapning og nedtrapning), indsigt og bevidstgørelse af det personlige ansvar i konflikten, samt konfliktløsning uden at der bliver tabere.

Materialevalg og tiltag i øvrigt:

Lærebøger: Det er skolens princip ikke automatisk at købe lærebøger til samtlige fag og samtlige klassetrin. Vi bruger lærebøger, når det er oplagt i forhold til fag, emne og metode.

Lærerproduceret materiale: Fx fagfaglige værkstedsforløb, oplæg og opgaver til et emne, storylineforløb, målrettede træningsopgaver.

Elevproduceret materiale: Egne opslagsbøger, notesbøger, egne tekster til viderebearbejdelser, materiale målrettet formidling til andre.

Internettet: Relevante websider til belysning af emner og arbejdsområder.

PC'er: Diverse programmer, herunder tekstbehandling, regneark, database, Power-Point, billedbehandling og Publisher-fremstillinger. I Mellem- og Storeklassen skal hver elev medbringe egen PC, der benyttes i den daglige undervisning.

Digitale videokameraer: Til fremstilling af ('still'- & levende) billede- dokumentation i diverse forløb.

Det lokale nærmiljø: Bibliotek, butikker, kunstmuseum, skov, genbrugsbutik.

Levende billeder (andres): Dokumentar, film, reklamer, nyhedsudsendelser, undervisningsfilm.

Musik: Tekster, fra CD, selvproduceret, noder, afslapning, et bredt udvalg af musikinstrumenter.

Eget bibliotek: Diverse bøger og fagbøger, artikler og tidsskrifter.

CFU Sønderjylland: Abonnement på lånerettigheder.

Gæstelærere: Forældre, kunstnere, foredragsholdere.

'Ud-af-huset'-arrangementer: Museer, udstillinger, skolekoncerter, biograf, foredrag & relevante events.

Diverse kreative materialer.

Evalueringsformer:

På elevsiden:

- **Mundtlig klasseevaluering.**
- **Mundtlig individuel evaluering.**
- **Sporkassen:**
Sporkassen benyttes til at gemme de ting, som eleven/læreren vælger. Det er de spor, eleven sætter gennem sin skolegang, og eleven får den med hjem efter 9. klasse ©
- **Udstillinger af færdige produkter**
- **Årsopgave/projektopgave-evaluering.**
- **Respons på afleveringsopgaver.**
- **Elevsamtaler - enkeltvis og i grupper**
- **Hjemmebesøg/konsultationer.**
- **Ugentlige lærermøder hver fredag med faste dagsordenpunkter, bl.a. 'børn'.**

På undervisnings-, fag- og lærersiden:

- **Diverse prøver i faglige discipliner, enten individuelt eller på klassen.**
- **Folkeskolens Prøver (FP9).**
- **Månedligt lærermøde med mere overordnede faglige og pædagogiske diskussioner.**
- **Fagudvalgsmøder 3-4 gange årligt i de fag, hvor der er flere lærere.**
- **Årlig fælles evaluering ud fra den samlede evalueringsplan om 'egen evaluering'.**
- **Årlig evaluering af udvalgte fagområder m.m.**

Opfølgingsplaner

Idet vi er et lille sted med et elevloft på ca. 80 elever, har vi som nævnt let ved at lave en løbende evaluering, og vi gør det dagligt, ugentligt, månedligt efter ovenstående metoder.

Når noget ikke fungerer, er det af samme grund let for os at 'sadle om', hvilket vi har meget øje på at gøre hensigtsmæssigt.

De justeringer, som uvægerligt indfinder sig undervejs, synliggøres i vores skriftlige egen-evalueringer.

Principper for planlægning af emneuger og tværfaglige forløb

- Udgangspunktet for planlægningen er et fagområde (- fx matematikuge, "Fokus på læsning") eller et emne (- fx Indien, "Byg din drømmebolig", "Zoologisk Have").
- Alt afhængigt af emnet vælges nu metode/arbejdsform eller fagdiscipliner, der dækkes ved arbejdet med emnet. Desuden vælges den - for emnet - bedst egnede evalueringsform.
- Dernæst organiseres forløbet i praksis: Hvem tager sig af hvad?
- Ud over evaluering med eleverne, evaluerer vi også selv forløbet i forhold til det faglige, og hvilket udbytte forløbet i øvrigt gav eleverne.

Elevernes alsidige personlige udvikling

Vi er en lille friskole, så alle kender alle. Det giver utroligt mange fordele i dagligdagen og vores omgang med hinanden. Når vi taler om elevernes alsidige personlige udvikling, griber tingene ind i hinanden. For os er det vigtigheden af at se det enkelte individ i sammenhæng med fællesskabet med fokus på det personlige ansvar i dette spændingsfelt, der gennemsyrrer de følgende betragtninger.

Det forpligtende fællesskab

Det er vigtigt, at eleverne oplever at være en aktiv del af et forpligtende fællesskab på forskellige niveauer, i grupper, i klasserne, i forhold til hele skolen, samfundet og verden.

Det gør vi på mange måder:

- Morgensang, hvor hele skolen er samlet.
- Grupper på tværs af alder i emneuger og på Kulsø.
- Børnepasning, hvor store elever passer de små, i skolens pasningsordning.
- Teaterprojektet, hvor alle klasser arbejder på, at den afsluttende teateraften bliver en god aften for hele skolen.
- Rengøring af byen under det årlige "Klostermærken".
- Aktiv deltagelse i lokale tiltag.
- Udlandsturen i Storeklassen, hvor vi møder andre mennesker(/kulturer) med respekt.

At indgå i en demokratisk proces

Det er vigtigt, at eleverne opdrages i et demokrati. De skal lære, at der er visse ting, de kan være med til at bestemme, men der er også visse ting, de ikke har nogen indflydelse på. Alle har pligt og ret til at påvirke de fælles beslutninger. Det opnår vi ved at have klassemøder og fællesmøder med dagsorden og skiftende ordstyrere. Alle punkter af interesse kan tages op.

Integritet

Børn skal ses, høres, forstås og anerkendes, og deres integritet skal respekteres. Det er vigtigt for os, at hvert enkelt barn får lige nøjagtigt de udfordringer og det modspil, det har brug for, for at udvikle sig.

Selvværd og selvfølelse

Børnene skal lære sig selv at kende med de svage og stærke sider, det indeholder. Barnets oplevelse af at være værdifuld er vigtig. Det understøtter vi gennem de personlige relationer og de daglige arbejdsgange, fx gennem evalueringssamtaler med eleverne, samt "den gode stol", hvor eleverne på skift får lov at være centrum for de andres positive tilkendegivelser.

Personligt engagement

Vores mål er, at eleverne skal være drivkraften i arbejdet for at lære, og at eleverne oparbejder en kritisk stillingtagen til deres egen arbejdsindsats og læring.

Personlige relationer og respekten for andre

De personlige relationer udspiller sig i mange sammenhænge. For os er det vigtigt at skabe rum til, at børnene kan få dem afprøvet. Det er balancen mellem, at de skal forsøge at løse problemerne og klare udfordringerne, mens muligheden for at få hjælp er til stede.

Håndtering af følelser og konfliktløsning

Vores måde at håndtere konfliktløsning på er så vigtig for os, at vi bruger meget tid på det. Målet er konfliktløsning uden tabere samt forståelse for egne og andres følelser med henblik på, at eleverne selv overtager, hvor det er muligt for dem.

Grænsesætning for det uacceptable

Vi har på skolen ganske få regler, fx vil vi ikke have, at eleverne ryger i skoletiden. Derimod diskuterer vi dagligt med eleverne, hvad der er acceptabel adfærd i et forpligtende fællesskab. Vi er tydelige i vores personlige grænser, og vi bevidstgør børnene om deres.

Nysgerrighed, læring og fordybelse

Gennem vores skemastruktur og planlægning af undervisning i øvrigt er det vores hensigt at fordr elevernes nysgerrighed, læring og fordybelse. Det opnår vi ved at have forskellige skemaer i løbet af året, der afspejler alsidige forløb samt ved at variere i vores metoder, materialevalg og evalueringsformer. Derudover er det vigtigt for os at undre os sammen med eleverne, at tage udgangspunkt i nuet samt at gribe de filosofiske øjeblikke og lade taget løfte sig.

Ansvarlig ledelse og samarbejde

Vi arbejder systematisk med elevernes skiftende roller i gruppearbejder, ligesom vores struktur gør, at eleverne har skiftende roller i klasserne fra at være de små til at blive de store og toneangivende. De lærer at samarbejde på tværs af alder, køn og interesser. Der lægges vægt på, at alle tager ansvar for processen.

Sundhed og trivsel.

For at børn trives skal de have sund mad/drikke, nok søvn og masser af bevægelse.

- Vi har fokus på gode vaner og ernæring.
- Vi har lange frikvarterer med god tid til at lege, til frisk luft og fysisk udfoldelse.
- Vi har vores "sundheds-"/UVM-uge.
- Vi prioriterer idræt højt, - specielt i sommerskemaet.
- Vi arbejder med afslapning og håndtering af stress.
- Vi har fokusdebatter på Storeklassen, hvor trivselsspørgsmål 'overskrift'/tema er udgangspunktet.
- Vi har udendørs og indendørs klatrevæg.

Udfordringer og oplevelser

Det er vigtigt, at stille børnene overfor forskellige udfordringer og oplevelser. Det gælder både socialt, fagligt og personligt. Det sker fx i forbindelse med vores årligt tilbagevendende hyttetur, Storeklassetur, teaterprojekt og Kulsø-lejr.